

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Departament Prawa Autorskiego i Filmu
Dyrektor
Maciej Dydo

DPAiF-WNI.050.2.2026.AK
Warszawa, 29 czerwca 2026 r.

w odpowiedzi na petycję skierowaną do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie sfinansowania ogólnodostępnego filmu dokumentalnego lub cyklu filmów dokumentalnych o historii Polski oraz nieodpłatnego udostępnienia go Telewizji Polskiej S.A do emisji na antenie TVP Kultura, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

W celu realizacji zadań z zakresu polityki państwa w dziedzinie kinematografii na mocy ustawy z dnia 30 czerwca 2005r. został utworzony Polski Instytut Sztuki Filmowej, który jest odpowiedzialny za organizację i finansowanie twórczości filmowej.

Podstawowym źródłem finansowania kinematografii w Polsce są środki publiczne, pozostające w dyspozycji Dyrektora Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej (dalej: „PISF”), określone w ustawie o kinematografii oraz w ustawie o finansowym wspieraniu produkcji audiowizualnej. **Wsparcie państwa realizowane za pośrednictwem Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej stanowi fundament stabilności i rozwoju rynku filmowego w Polsce. System finansowania umożliwia realizację projektów o wysokiej wartości artystycznej i produkcyjnej, wzmacnia potencjał gospodarczy sektora audiowizualnego oraz sprzyja budowaniu międzynarodowej pozycji polskiej kinematografii. Działania Instytutu mają charakter długofalowy i systemowy, przyczyniając się do rozwoju przemysłów kreatywnych, wzrostu zatrudnienia w sektorze audiowizualnym oraz zwiększenia udziału polskich produkcji w rynku krajowym i międzynarodowym.**

Państwo sprawuje mecenat nad działalnością w dziedzinie kinematografii, jako części kultury narodowej, polegający w szczególności na wspieraniu produkcji i promocji filmu, upowszechnianiu kultury filmowej oraz ochronie dziedzictwa kulturalnego w dziedzinie filmu. Zadania organów administracji rządowej w zakresie kinematografii realizuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Do zakresu działania ministra należy w szczególności:

- 1) projektowanie kierunków realizacji polityki kulturalnej państwa w dziedzinie kinematografii;

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2448380.11025611.10613163

- 2) zapewnienie powszechnego dostępu społeczeństwa do dorobku polskiej, europejskiej i światowej sztuki filmowej;
- 3) tworzenie warunków do rozwoju wszystkich gatunków i rodzajów twórczości filmowej;
- 4) wspieranie rozwoju artystycznego młodych twórców;
- 5) wspieranie edukacji i doskonalenia zawodowego oraz ochrony zawodów filmowych;
- 6) wspieranie upowszechniania kultury filmowej i działanie na rzecz rozwoju społecznego ruchu filmowego oraz piśmiennictwa filmowego.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego realizując zadania administracji rządowej w zakresie kinematografii, przyznaje dotacje celowe i bieżące dla nadzorowanych jednostek oraz udziela wsparcia finansowego dla niezależnych podmiotów w ramach corocznie ogłaszanych programów Ministra. Niestety programy nie przewidują wspierania produkcji filmowej, ponieważ istnieje mechanizm dedykowany produkcji filmowej, o którym mowa powyżej.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego aktywnie wspiera sektor filmowy dzięki sprawowanemu mecenatowi nad działalnością sektora kinematografii. W ciągu ostatnich lat, dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz instytucji mu podległych, tj. Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Wytwórni Filmów Dokumentalnych i Fabularnych, FilMOTEKI Narodowej – Instytutu Audiowizualnego, Wytwórni Filmów Fabularnych we Wrocławiu, Techfilmu, Narodowego Centrum Kultury oraz Biura „Niepodległa”, a także znacznemu zaangażowaniu TVP, powstały zarówno filmy fabularne i dokumentalne poświęcone polskiej historii. Wśród produkcji ostatnich lat znaczna część porusza tematy związane z okresem II wojny światowej i najnowszej historii Polski. Należą do nich filmy:

- „Kurier” w reżyserii Władysława Pasikowskiego, który opowiada historię Jana Nowaka-Jeziorańskiego przed wybuchem Powstania Warszawskiego;
- „Mistrz” w reżyserii Macieja Barczewskiego (opowieść o bokserze, polskim więźniu KL Auschwitz);
- „Orzeł. Ostatni patrol” w reżyserii Jacka Bławuta;
- „Przysięga Ireny” w reżyserii Louse Archambault (historia Ireny Gut Opdyke – Polki ratującej Żydów w czasie II wojny światowej) film został zrealizowany w koprodukcji polsko-kanadyjskiej;
- „Śmierć Zygielbojma” Ryszarda Brylskiego;
- „Raport Pileckiego” w reżyserii Leszka Wosiewicza, którego scenariusz opowiada losy rotmistrza Pileckiego od czasów tuż przed wybuchem II wojny światowej aż po śmierć w areszcie śledczym na Rakowieckiej,
- „Czerwone maki” w reżyserii Krzysztofa Łukaszewicza (film ten jest obrazem opowiadającym o bitwie o Monte Cassino, najbardziej heroicznym, zakończonym triumfem, wojskowym czynie Polaków);
- „Pani od Polskiego” w reżyserii Radosława Piwowarskiego (film opowiadający o polskich robotnikach w Rzeszy Niemieckiej, którego główną bohaterką jest silna i inspirująca kobieta);

- „Pod prąd”, reż. Maria Sadowska (historia Marii Kwaśniewskiej – medalistki Igrzysk Olimpijskich z 1936 r., która w czasie II wojny światowej ratowała więźniów z obozu w Pruszkowie);
 - „Pojedynek” w reżyserii Łukasza Palkowskiego, film inspirowany prawdziwymi wydarzeniami, ukazujący dramatyczną walkę o honor, wolność i przetrwanie tuż po rozpoczęciu II wojny światowej;
 - „Święty”, reż. Sebastian Buttny -historia śledztwa z 1986 r. dotyczącego skradzionego sarkofagu św. Wojciecha;
 - „Zima pod znakiem wrony”, reż. Katarzyna Adamik, opowieść o Amerykaninie, którego zastaje w Polsce stan wojenny;
 - „Żeby nie było śladów”, reż. Jan P. Matuszyński, film o morderstwie Grzegorza Przemyska i esbeckim „śledztwie” po jego śmierci;
 - „Przez ścianę” w reżyserii Macieja Sobieszczańskiego, opowieści o niezwykłej historii Wiesławy Pajdak i Jerzego Śmiechowskiego, opartej na prawdziwych wydarzeniach z okresu stalinowskiego;
 - „Każda z nas”, współreżyserowanego przez 4 europejskie reżyserki z 4 różnych krajów, w tym Polkę Annę Jadowską. Film osadzony w realiach obozu Ravensbrück opowiada o kobietach, które próbują odnaleźć się w trudnej rzeczywistości II wojny światowej.
 - „Horyzont”, w reżyserii Bodo Koxa. Film porusza ważne i trudne tematy takie jak trauma wojenna, życie z zespołem stresu pourazowego.
- Realizowane produkcje przybliżają również postaci z życia kulturalnego, których twórczość i życie są osadzone w realiach historycznych. Należą do nich:
- „8. Dzień Chamsinu”, reż.. Gregory Portnoy’a. Tematem filmu dokumentalnego jest emigracja Marka Hłaski do Izraela. Zatem główny bohater filmu- Marek Hłasko, „polski James Dean”, pisarz i hulaka przyjeżdża pod koniec lat 50’ do Izraela. Co ciekawe, nie jest Żydem, ale szukającym swego miejsca na świecie emigrantem z komunistycznej Polski.
 - „Wanda” w reż. Adriana Panka. Opowieść o rozpoznawalnej na całym świecie ikonie kobiecego himalaizmu- Wandzie Rutkiewicz;
 - „Chopin, Chopin! ” w reżyserii Michała Kwiecińskiego. Film rozgrywa się na przestrzeni kilkunastu lat z życia Fryderyka Chopina;
 - „Themersonowie” – film dokumentalny w reżyserii Marcina Borchardta, opowiada o wojennych losach rodziny;
 - „Za głosem. W poszukiwaniu Marcelli Sembrich” w reżyserii Radki Franczak. Film dokumentalny o Marcelli Sembrich divie operowej przełomu XIX i XX wieku, Polce urodzonej na wsi pod Lwowem. Podbiła największe sceny świata, występowała przed wielotysięczną publicznością, była pierwszą gwiazdą Metropolitan Opera w Nowym Jorku i utrzymała ten status przez 25 lat – nieustannie wychwalana przez prasę i recenzentów, a wyszydzana przez wrogów. Historia jej życia układa się w klasyczną opowieść „od pucybuta do milionera” czy raczej „od kopcuszka do księżniczki”;
 - „Becoming Christine Granville” w reżyserii Sylwii Rosak. Biografia Krystyny Skarbek, polskiej agentki brytyjskiej tajnej służby i łączniczki, opowiadana przez pryzmat nie tylko faktów, ale emocji. Życie Skarbek to historia wyjątkowej bohaterki II Wojny Światowej.

- „Bogowie pamięci” w reżyserii Kamila Króla, to produkcja dokumentalna opowiadająca o twórcach polskiej rewolucji informatycznej z drugiej połowy XX wieku, dziś już ponad 80-latkach, którzy próbują ocalić swoje wynalazki i pamięć o zakładach Elwro we Wrocławiu.

- "Bez ciebie mnie nie będzie. Historia Jacka i Grażyny Kuroniów" w reż. Piotra Domalewskiego;

- „Kultura Paryska”- film dokumentalny przedstawiający historię Jerzego Giedroycia – redaktora, wizjonera i twórcy paryskiej „Kultury”, którego życie i dzieło stały się jednym z najważniejszych fundamentów polskiej myśli niepodległościowej w XX wieku.

Dla najmłodszych odbiorców zaś został zrealizowany 13 odcinkowy serial animowany pt. „Historyjek na tropie” pokazujący ciekawostki z dziejów historii polski.

Ponadto, na stronach instytucji kultury z obszaru kinematografii, każdy obywatel ma dostęp do serwisów internetowych prezentujących zasoby filmowe, w tym o charakterze historycznym, tj.:

Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny jako Instytucja prowadzi portal VOD pod nazwą **Ninateka** - oferujący różnego rodzaju filmy, rejestracje spektakli i koncertów, animacji, słuchowisk i publicystykę. Wszystkie materiały zamieszczone w **Ninatece** są bezpłatne. To ponad 7000 darmowych plików audio i wideo. Dostępnych bez logowania, a materiały są całkowicie wolne od reklam.

Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych w Warszawie oferuje na swojej nowoczesnej **Platformie 35mm.online** dostęp dla każdego odbiorcy z polskim kinem. Blisko 4 tysiące materiałów filmowych w nowych zdigitalizowanych i zrekonstruowanych wersjach, w tym: polskie klasyki fabularne, ponadczasowe filmy popkulturowe, unikalne filmy dokumentalne i animowane, wielopokoleniowe serie dla dzieci, **archiwalne wydania Polskiej Kroniki Filmowej** oraz **OŻYWIONE OBRAZY: cykl edukacyjny „Jan Matejko - Historia w Ożywionych Obrazach”** oraz autorski projekt WFDiF „Polska Niepodległa – Historia w Ożywionych Obrazach”. Cykl edukacyjny „JAN MATEJKO - HISTORIA W OŻYWIONYCH OBRAZACH” to wyjątkowy i autorski projekt WFDiF, który jest próbą przedstawienia kluczowych momentów historii Polski w formie filmowo „ożywionych” obrazów Jana Matejki. **POLSKA NIEPODLEGŁA** to odsona oryginalnego i autorskiego cyklu **HISTORIA W OŻYWIONYCH OBRAZACH**, na którą składa się dziesięć ekranizacji wybranych dzieł malarskich i grafik, przedstawiających wydarzenia oraz postacie związane z dążeniami do odzyskania przez Polskę niepodległości.

Uwzględniając powyższe i udzielając odpowiedzi na petycję (w tym działań zmierzających do realizacji produkcji filmowej, czy też serii filmowej) w sprawie sfinansowania ogólnodostępnego filmu dokumentalnego lub cyklu filmów dokumentalnych o historii Polski oraz nieodpłatnego udostępnienia go Telewizji Polskiej S.A do emisji na antenie TVP Kultura, Ministerstwo nie może ukierunkować swojego zakresu działania tylko do jednej produkcji czy też serii, która zostałaby skierowana do jednego kanału tematycznego telewizji publicznej. MKiDN realizowało i realizuje wsparcie edukacyjne i produkcyjne w zakresie upowszechniania i zachowania dostępu do wiedzy o historii Polski, poprzez wskazane powyżej działania. Skupiając się na jednym filmie czy też serii było by to niezgodne z realizacją polityki i zakresu sprawowanego mecenatu oraz realizując zadania administracji rządowej w zakresie kinematografii.

Ministerstwo wskazuje również, iż nie posiada żadnych narzędzi do realizowania własnych produkcji filmowych, to instytucje kultury w zakresie kinematografii podejmują działania

produkcyjne w tym zakresie. Instytucje te posiadają autonomiczność i pełną samodzielność w zakresie oceny zawieranych umów z podmiotami realizującymi produkcje filmowe. Wydanie przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaleceń lub rekomendacji związanych ze sposobem postępowania przez te instytucje w sprawie przystąpienia do koprodukcji danego obrazu filmowego stanowiłoby nieuprawnioną ingerencję, bowiem posiadają one autonomię decyzyjną. Musimy jednak nadmienić, iż nie ma relacji podległościowych pomiędzy Zarządem TVP S.A., a Ministrem Kultury, który ingerowałby w założenia programowej danej stacji.

Należy również pamiętać o dokonywanych opłatach za koszty licencji filmowych w Polsce, które zależą od rodzaju pokazu, długości filmu oraz publiczności. Ceny za jednorazowy pokaz komercyjny oscylują w granicach 700 zł. Konsekwencją braku licencji – wyświetlania filmów bez zgody jest naruszeniem praw autorskich, co grozi sankcjami cywilnymi i karnymi.

Dziękuję za . troskę o sprawy Polskiej kultury w tym dbałość i zachowanie dla pokoleń wiedzy o Polskiej historii i mam nadzieję, że powyższe informację uzna za wystarczające.

Z wyrazami szacunku

Maciej Dydo

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)